TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. gruodžio 11 d.*

Byloje C-380/06

dėl 2006 m. rugsėjo 15 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama B. Schima ir S. Pardo Quintillán,

ieškovė,

prieš

Ispanijos Karalystę, atstovaujamą F. Díez Moreno,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai M. Ilešič, A. Tizzano (pranešėjas), A. Borg Barthet ir J.-J. Kasel,

* Proceso kalba: ispanų.

generalinė advokatė E. Sharpston,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. vasario 13 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2008 m. liepos 17 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Savo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad nustačiusi 90 dienų apmokėjimo už kai kurias maisto ir plataus vartojimo prekes terminą bei tai, jog kai kurios nuostatos įsigalioja nuo 2006 m. liepos 1 d., Ispanijos Karalystė pažeidė įsipareigojimus pagal 2000 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/35/EB dėl kovos su pavėluotu mokėjimu komerciniuose sandoriuose (OL L 200, p. 35) 3 straipsnio 1, 2 ir 4 dalis.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

2 Direktyvos 2000/35 3 straipsnyje „Delspinigiai esant pavėluotam mokėjimui“ numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad:

a) delspinigiai pagal d punktą tampa mokėtini nuo dienos, einančios po mokėjimo dienos arba mokėjimo termino pabaigos, nustatytų sutartyje;

b) jei sutartyje mokėjimo diena ar terminas yra nenustatyti, delspinigiai tampa mokėtini automatiškai, nereikalaujant priminimo:

i) per 30 dienų, einančių po dienos, kai skolininkas gauna sąskaitą ar kitą lygiavertį reikalavimą apmokėti; arba

ii) jei sąskaitos ar kito lygiaverčio reikalavimo apmokėti gavimo diena yra abejotina, per 30 dienų po prekių ar paslaugų gavimo; arba

iii) jei skolininkas sąskaitą ar kitą lygiavertį reikalavimą apmokėti gauna anksčiau nei prekes ar paslaugas, per 30 dienų po prekių ar paslaugų gavimo; arba

iv) jei priėmimo ar patikrinimo procedūra, taikoma nustatant prekių ar paslaugų atitiktį sutarčiai, yra numatyta įstatymu ar sutartyje ir jei skolininkas sąskaitą ar kitą lygiavertį reikalavimą apmokėti gauna anksčiau arba prekių ar paslaugų priėmimo arba tikrinimo dieną, per 30 dienų po šios dienos;

<…>

2. Skirtingoms sutarčių kategorijoms, kurias turi apibrėžti nacionalinė teisė, valstybės narės gali nustatyti iki 60 dienų terminą, po kurio turi būti mokami delspinigiai, jeigu jos arba sulaiko sutarties šalis nuo šio termino praleidimo, arba nustato privalomą palūkanų normą, gerokai viršijančią įstatymu nustatytą normą.

3. Valstybės narės turi numatyti, kad susitarimas dėl mokėjimo dienos ar dėl pavėluoto mokėjimo pasekmių, neatitinkantis šio straipsnio 1 dalies b–d punktų ir 2 dalies nuostatų, negalėtų būti taikomas, taip pat iš jo negalėtų kilti reikalavimas kompensuoti nuostolius, jei įvertinus visas aplinkybes, įskaitant gerą komercinę praktiką ir produkto pobūdį, tai būtų labai neteisinga kreditoriaus atžvilgiu. Nustatant, ar susitarimas yra labai neteisingas kreditoriaus atžvilgiu, bus, *inter alia*, atsižvelgta į tai, ar skolininkas turi objektyvią priežastį nukrypti nuo 1 dalies b–d punktų ir 2 dalies nuostatų. Jei nusprendžiama, kad toks susitarimas yra labai neteisingas, taikomos įstatymu

nustatytos sąlygos, išskyrus tuos atvejus, kai nacionalinis teismas nusprendžia, jog būtų teisinga taikyti kitokias sąlygas.

4. Valstybės narės užtikrina, kad tenkinant kreditorių ir konkurentų interesus būtų tinkamų ir veiksmingų priemonių užkirsti kelią nuolat taikomoms labai neteisingoms sąlygoms, kaip apibūdinta 3 dalyje.

<…>“. (Pataisytas vertimas)

3 Minėtos direktyvos 6 straipsnyje „Direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę“ numatyta:

„1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję iki 2002 m. rugpjūčio 8 d., įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

<…>

2. Valstybės narės gali palikti galioti senas arba priimti naujas nuostatas, kurios kreditoriui būtų palankesnės negu nuostatos, būtinos, kad būtų laikomasi šios direktyvos.

<…>“

Nacionalinės teisės aktai

4 Direktyva 2000/35 į Ispanijos teisės sistemą perkelta 2004 m. gruodžio 29 d. Įstatymu Nr. 3/2004 dėl kovos su pavėluotu mokėjimu komerciniuose sandoriuose (BOE, Nr. 314, 2004 m. gruodžio 30 d., p. 42334).

5 1996 m. sausio 15 d. Mažmeninės prekybos įstatymo Nr. 7/1996 (BOE, Nr. 15, 1996 m. sausio 17 d., p. 1243) 17 straipsnyje numatytos mokėjimus tiekėjams reglamentuojančios taisyklės.

6 Pagal pirmąją Įstatymo Nr. 3/2004 papildomą nuostatą „Mokėjimų mažmeninėje prekyboje tvarka“ mokėjimams, skirtiems mažmeninių prekių tiekėjams, iš esmės taikomas Įstatymo Nr. 7/1996 17 straipsnis, o Įstatymas Nr. 3/2004 jį tik papildo.

7 Įstatymo Nr. 7/1996 17 straipsnyje, iš dalies pakeistame Įstatymo Nr. 3/2004 antrosios baigiamosios nuostatos pirma dalimi, numatyta:

„1. Jei nėra aiškiai susitarta, mažmenininkai sumoka jų perkamų prekių kainą per 30 dienų nuo jų pristatymo.

<…>

3. Mokėjimai už šviežias ir greitai gendančias maisto prekes bet kuriuo atveju negali būti atidėti ilgesniam kaip 30 dienų terminui. Mokėjimai už kitas maisto ar vartojimo prekes negali būti atidėti ilgesniam kaip 60 dienų terminui, išskyrus aiškų susitarimą, kuriuo tiekėjui numatyta finansinė kompensacija už ilgesnį terminą. Mokėjimai bet kuriuo atveju negali būti atidėti ilgesniam kaip 90 dienų terminui.

<…>

5. Bet kuriuo atveju delspinigiai dėl pavėluoto mokėjimo yra savaime mokėtini nuo dienos, einančios po nustatytos mokėjimo dienos arba, jei nėra susitarta, nuo dienos, kada turi būti sumokama pagal 1 dalies nuostatas. <…>“

8 Įstatymo Nr. 7/1996 antroji pereinamojo laikotarpio nuostata, numatyta Įstatymo Nr. 3/2004 baigiamosios nuostatos antrąja dalimi, suformuluota taip:

„Nustatytas 30 dienų terminas apmokėti už šviežias ir greitai gendančias maisto prekes lieka galioti. Šio įstatymo 17 straipsnio 3 dalyje nustatytas maksimalus 60 dienų terminas taikytinas nuo 2006 m. liepos 1 dienos. Iki tos dienos mokėjimai už nešviežio ar greitai negendančio maisto ar plataus vartojimo prekes negali būti atidėti ilgesniam kaip 90 dienų terminui nuo jų pristatymo.“

Ikiteisminė procedūra

9 Gavusi skundą, Komisija 2005 m. liepos 13 d. nusiuntė Ispanijai oficialų pranešimą, prašydama per du mėnesius pateikti pastabas dėl Įstatymo Nr. 3/2004 atitikties Direktyvos 2000/35 3 straipsnio 1, 2, 4 ir 5 dalims.

10 Negavusi iš Ispanijos Karalystės jokio atsakymo, 2005 m. gruodžio 19 d. Komisija nusiuntė šiai valstybei narei pagrįstą nuomonę, kurioje nurodė, kad:

— Įstatymo Nr. 7/1996 17 straipsnio 3 dalyje, iš dalies pakeistoje Įstatymo Nr. 3/2004 antrosios baigiamosios nuostatos pirmąja dalimi, numatytas leidimas sumokėti už tam tikras maisto ir vartojimo prekes per 90 dienų prieštarauja Direktyvos 2000/35 3 straipsnio 1 ir 2 dalims, ir

— Įstatymo Nr. 7/1996 antroji pereinamojo laikotarpio nuostata, numatyta Įstatymo Nr. 3/2004 baigiamosios nuostatos antrąja dalimi, leidžianti maksimalaus 60 dienų mokėjimo termino netaikyti iki 2006 m. liepos 1 d., yra nesuderinama su šios direktyvos, kurios perkėlimo terminas, nenumačius galimybės nuo jo nukrypti, baigėsi 2002 m. rugpjūčio 8 d., 3 straipsnio 1, 2 ir 4 dalimis.

11 Kadangi Komisijos netenkino Ispanijos Karalystės pateikti atsakymai, ji kreipėsi į Teisingumo Teismą su šiuo ieškiniu dėl įsipareigojimų neįvykdymo.

Dėl ieškinio

Dėl pirmosios pretenzijos

Šalių argumentai

12 Komisija teigia, kad Įstatymo Nr. 7/1996 17 straipsnio 3 dalis, iš dalies pakeista Įstatymo Nr. 3/2004 antrosios baigiamosios nuostatos pirma dalimi, pažeidžia Direktyvos 2000/35 3 straipsnio 1 ir 2 dalis, nes numato, kad mokėjimai už nešviežio ar greitai negendančio maisto ar plataus vartojimo prekes gali būti atidėti iki 90 dienų maksimaliam terminui tik su viena sąlyga, jog tiekėjui būtų numatyta „lygiavertė finansinė kompensacija už ilgesnį terminą“.

13 Iš esmės šia nuostata, priešingai nei numatyta Direktyvos 2000/35 3 straipsnio 2 dalyje, leidžiama pratęsti joje nustatytą maksimalų 60 dienų mokėjimo terminą nenumatant „privalomos palūkanų normos, gerokai viršijančios įstatymu nustatytą normą“. Šiuo atžvilgiu ginčijama nacionaline nuostata numatytos lygiavertės finansinės kompensacijos už ilgesnį terminą negali būti prilygintos tokiam palūkanų normos taikymui, nes Ispanijos teisės akto formuluotei trūksta tikslumo.

14 Ispanijos Karalystė visų pirma primena, kad Direktyvos 2000/35 tikslas yra nepažeidžiant šalių sutarties laisvės numatyti kreditoriui palankias priemones, ribojančias pavėluotus mokėjimus, atliekamus pagal komercinius sandorius.

15 Vadinasi, ginčijamomis nuostatomis, absoliučiai uždraudžiančiomis sutartyse numatyti ilgesnį kaip 90 dienų terminą, iš tiesų nustatoma griežtesnė ir kreditoriui palankesnė tvarka nei numatyta Direktyvoje 2000/35, kurios 3 straipsnio 2 dalimi nenustatant maksimalaus termino leidžiama susitarti dėl ilgesnio kaip 60 dienų termino. Todėl nagrinėjami nacionalinės teisės aktai taip pat yra suderinami su šios direktyvos 6 straipsnio 2 dalimi, pagal kurią valstybėms narėms leidžiama palikti galioti senas arba priimti naujas nuostatas, kurios kreditoriui būtų palankesnės negu nuostatos, būtinos, kad būtų laikomasi minėtos direktyvos.

16 Valstybė narė atsakovė taip pat pažymi: kadangi 90 dienų terminas gali būti taikomas, tik jei yra numatytos lygiavertės finansinės kompensacijos už ilgesnį terminą, Direktyvos 2000/35 3 straipsnio 2 dalyje nustatytas reikalavimas mokėti palūkanas, kurių norma gerokai viršija įstatymu nustatytą normą, nėra pažeidžiamas.

Teisingumo Teismo vertinimas

17 Pirmiausia reikia priminti, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2000/35 3 straipsnio 1 dalies a punkto, iš esmės šalys yra laisvos sutartyje nustatyti mokėjimo datą ar terminą.

18 Vadinasi, šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies b punkte numatytas įstatyminis 30 dienų terminas taikomas tik tuo atveju, jei tokia sąlyga sutartyje nenumatyta.

19 Direktyvos 2000/35 3 straipsnio 2 dalis valstybėms narėms leidžia pratęsti minėtą 30 dienų terminą, tačiau su dviguba sąlyga. Pirma, ši galimybė turi būti numatyta tik tam tikrų kategorijų sutartims. Antra, nukrypstantis terminas gali būti pratęstas ne daugiau kaip iki 60 dienų, jei šalims nuo jo nukrypti draudžiama susitariant sutartyje arba su sąlyga, kad bus taikoma privaloma palūkanų norma, gerokai viršijanti įstatymu nustatytą normą.

20 Todėl Komisijos prieštaravimai dėl ginčijamų nacionalinių nuostatų nagrinėtini atsižvelgiant į ankstesniuose punktuose nurodytų Direktyvos 2000/35 nuostatų turinį ir bendrą struktūrą.

21 Reikia pažymėti, kad, pirma, Įstatymo Nr. 7/1996 17 straipsnio 3 dalimi, iš dalies pakeista Įstatymo Nr. 3/2004 antrosios baigiamosios nuostatos pirma dalimi, suteikiama galimybė iki 60 dienų pratęsti 30 dienų mokėjimo už nešviežio ir greitai negendančio maisto ar plataus vartojimo prekes terminą, kuris, remiantis to paties 17 straipsnio 1 dalimi, taikomas, jei šalys dėl jo aiškiai nesusitarė. Antra, minėto 17 straipsnio 3 dalies antru sakiniu, dėl kurio Komisija pateikė prieštaravimus, numatoma galimybė minėtą 30 dienų terminą pratęsti iki 90 dienų, jei šalys dėl to aiškiai susitaria ir už ilgesnį terminą numato tiekėjui lygiavertę finansinę kompensaciją.

22 Todėl konstatuotina, kad net pagal ginčijamos nuostatos formuluotę galimybė pratęsti mokėjimo terminą ilgiau nei 60 dienų sąlygojama „aiškaus susitarimo“ tarp šalių šiuo klausimu sudarymu.

23 Šiomis sąlygomis Komisijos prieštaravimas, kuriuo siekiama įrodyti, kad ginčijama nacionalinė nuostata pažeidžia Direktyvos 2000/35 3 straipsnio 2 dalį, nes ja leidžiama tam tikrų prekių atžvilgiu, nepaisant šia nuostata nustatytų sąlygų, pratęsti 60 dienų terminą iki 90 dienų, nėra pagrįstas.

24 Iš tikrųjų, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 18–19 punktuose, Direktyvos 2000/35 3 straipsnio 2 dalimi reglamentuojama tik valstybėms narėms pripažįstama galimybė tam tikrais ribotais atvejais įstatymais nustatyti ilgesnį nei 30 dienų terminą, taikytiną tuo atveju, kai šalių sutartyje nenumatyta sąlyga dėl mokėjimo datos ar termino. Kitaip tariant, šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalis taikytina tik esant prielaidai, kad šalys šiuo klausimu nėra susitarusios.

25 Tačiau Įstatymo Nr. 7/1996 17 straipsnio 3 dalimi, iš dalies pakeista Įstatymo Nr. 3/2004 antrosios baigiamosios nuostatos pirma dalimi, konkrečiai reikalaujama, jog tam, kad mokėjimo terminas būtų pratęstas iki maksimaliai 90 dienų, šalys dėl to turi sudaryti „aiškų susitarimą“. Todėl, priešingai nei teigia Komisija, negalima traktuoti, kad tokiam tarp šalių sutartimi sulygtam terminui turi būti taikomos Direktyvos 2000/35 3 straipsnio 2 dalyje numatytos sąlygos.

26 Todėl iš to, kas pasakyta, matyti, kad pirmoji pretenzija nėra pagrįsta ir todėl turi būti atmesta.

Dėl antrosios pretenzijos

Šalių argumentai

27 Komisija teigia, kad Įstatymo Nr. 7/1996 antroji pereinamojo laikotarpio nuostata, numatyta Įstatymo Nr. 3/2004 baigiamosios nuostatos antrąja dalimi, neteisėtai leidžiama netaikyti Direktyvos 2000/35 3 straipsnio 2 dalyje numatyto maksimalaus 60 dienų mokėjimo termino iki 2006 m. liepos 1 dienos.

28 Iš tiesų šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad direktyva turi būti perkelta iki 2002 m. rugpjūčio 8 d. ir nėra numatyta jokios galimybės nukrypti nuo šios nuostatos ar šį terminą pratęsti.

29 Ispanijos teisės aktais numatytas termino atidėjimas taip pat pažeidžia Direktyvos 2000/35 3 straipsnio 4 dalį, numatančią, jog valstybės narės užtikrina, kad tenkinant kreditorių ir konkurentų interesus būtų tinkamų ir veiksmingų priemonių užkirsti kelią nuolat taikomoms akivaizdžiai neteisingoms sąlygoms.

30 Į šiuos prieštaravimus Ispanijos karalystė atsako, kad Įstatymo Nr. 7/1996 antrąja pereinamojo laikotarpio nuostata, numatyta Įstatymo Nr. 3/2004 baigiamosios nuostatos antrąja dalimi, nustatoma pereinamojo laikotarpio sistema, kuria siekiama nustatyti, kada įsigalioja Mažmeninės prekybos įstatymo Nr. 7/1996 nuostatos, numatančios dar griežtesnę sistemą nei reikalaujama Direktyva 2000/35. Todėl

minėta nuostata nenustato vėlesnio šią direktyvą perkeliančio Įstatymo Nr. 3/2004, kurio atitiktis Bendrijos teisei nebuvo ginčijama, nuostatų taikymo.

Teisingumo Teismo vertinimas

31 Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad nagrinėjama nacionalinė nuostata susijusi tik su Įstatymo Nr. 7/1996 17 straipsnio 3 dalyje, iš dalies pakeista Įstatymo Nr. 3/2004 antrosios baigiamosios nuostatos pirma dalimi, numatyto 60 dienų termino taikymu.

32 Dėl šio sprendimo 22–25 punktuose pateiktų argumentų minėto 17 straipsnio 3 dalis nepatenka į Direktyvos 2000/35 3 straipsnio taikymo sritį ir todėl negali būti traktuojama kaip perkėlimo priemonė.

33 Tad matyti, kad ginčijamos nacionalinės teisės taikymas negali paveikti to, kaip Ispanijos Karalystė laikosi įsipareigojimų pagal minėtą 3 straipsnį.

34 Todėl antroji pretenzija taip pat atmestina kaip nepagrįsta.

35 Kadangi nė viena iš Komisijos nurodytų pretenzijų nebuvo pagrįsta, visas ieškinys yra atmestinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

36 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Ispanijos Karalystė prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš Komisijos ir pastaroji pralaimėjo bylą, ji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Europos Bendrijų Komisija padengia bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.